

MARY JUUSELA

Titel: Vd/grundare för utbildningsföretaget Lika Olika.

Dold talang: Kan konsten att komma överens med alla.

Nätverk: 19 000 personligt utbildade på 2,5 år ger ett mycket stort nätverk.

Motto: »Dream. Believe. Work. Succeed.«

Första jobbet: Jobbade extra på Gyproc gipsfabrik.

Bästa egenskap: Stort hjärta med mycket kärlek åt alla.

Udda intresse: Jag kan avsluta människors meningar åt dem vilket jag ibland syslar med.

GÄST I VERKLIGHETEN

För att ta reda på hur Sverige fungerar bodde Mary Juusela under 10 år i 700 svenska familjer. Ett experiment som inledde en livslång kamp för rättvisa.

TEXT TOMMY JEPSSON FOTO EMIL FAGANDER

UNDER HELA SIN UPPVÄXT blev Mary Juusela utsatt för rasism men en dag fick hon nog och bestämde sig för att utforska intoleransens mekanismer. Under 10 år levde hon med 700 svenska familjer och studerade på nära håll hur intolerans påverkar både oss själva, samhället och företagen vi arbetar på. I dag driver hon Lika Olika, en organisation med en utbildningsmetod för att arbeta mot just främlingsfientlighet och utanförskap. Här berättar hon om ...

... att vara annorlunda

»Det finns programmerat i människans psyke att vara rädd för det som är annorlunda. Genom att förklara hur en människa fungerar psykiskt kan vi skapa insikt om hur vi beter oss. Det kan vara små subtila saker – ögonkast, kroppsspråk – som vi inte är medvetna om. När vi förstår att det finns något i oss som vill kategorisera och dela in andra i grupper, då kan vi bete oss annorlunda och förändra vårt sätt att vara.«

... Lika Olika

»Det är en organisation som handlar om att åka Sverige runt och utbilda människor i viljan att höja blicken. Att lära människor att klara av att tolerera andra och fokusera på det man ska göra. Du har inte valt grannar och kollegor. Och det är inte alltid så att man hurrar av glädje över hur andra är och vad de

Under två år har Mary och hennes organisation utbildat 19 000 människor.

»Jag vill peppa folk att inte slentrianmässigt följa fördomar eller lita på hörsägen.«

gör. Men det är din inställning det handlar om: Hur ska vi ha det tillsammans här i landet Sverige? «

... första gången

»När jag växte upp blev jag utsatt för rasism. Jag var fem år gammal. Vi stod i en ring och en pojke på förskolan jag gick i ville inte ta min hand. Han sa att den var äcklig. Det har gått 30 år men det påverkar mig fortfarande. »Vad gör vi nu?«, sa fröknarna. Efter en stund hörde jag dem säga: »Åh, vi låtsas inte om det.««

... nyfikenheten

»Jag blev fundersam och nyfiken: Vad är det här med att hamna utanför? Vad beror det på? Spelar det någon roll om det

beror på hudfärg, om man bor på fel adress eller har glasögon. Vad är det som gör människor mer eller mindre toleranta? Varför kan vissa öppna sin famn och andra inte? Jag var nyfiken på de olika dimensionerna, ens egen makt och möjlighet att hantera en pågående process av utanförskap och att göra sig själv inkluderad.«

... att bo hos 700 familjer

»Jag ville ha svar. Så jag inledde på egen hand en tioårig studie, där jag bodde hos 700 svenska familjer, slumpmässigt utvalda. Där kunde jag se vad det var som hände. Ögonrullningarna. Suckarna. Och det var där jag fick höra berättelserna: »De frågade inte mig om jag ville

gå på tiofikat ... »De tystar ned mig ... »Chefen säger hej till vissa, men inte till andra«. Jag tog reda på vad som händer ute i Sverige.«

... en bättre plan

»Under två år har vi utifrån studien som baserar sig på Lika Olika-metoden utbildat 19 000 personer: 60 skolor, 30 kommuner och storbolag som Scania och IBM. Folk är less på behandlingsplaner och mångfaldspolicies. Jag gör det levande och tillgängligt för alla. Det handlar om att våga jobba med rosa elefanter.«

... vänlighet

»Samma regler gäller för samhället som våra arbetsplatser. Det som spelar roll är att du knackar på min dörr och byter ett par ord, det är det som gör att jag vill vara där. Att du kommer med en kopp kaffe, det skapar banden. Därefter kommer allt annat.«

... att alla har ansvar

»Jag vill peppa folk att inte slentrianmässigt följa fördomar eller lita på hörsägen. Alla är lika olika. När jag besökte de 700 familjerna så fick jag på nära håll se den psykiska ohälsan som är ett resultat av detta. Vi behöver inte tycka lika eller tycka om alla, men vi har alltid ett val: Vi kan hålla vissa åsikter för oss själva. De som ändå säger vad de tycker, de ska veta vilka processer de kan sätta igång, och jag tycker de ska ta ansvar för det.« ☺